

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Defensio Apologiæ De Adoratione Et Eivs Speciebvs

Lorichius, Jodocus

Ingolstadii, 1577

VD16 L 2530

Responsio Ad Epistolam Dedicatoriam Hyperaspistae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30277

RESPONSIO
AD EPISTOLAM
DEDICATORIAM
HYPERASPISTÆ.

Propositio I.

V M videant aduersarij, nul-
lū se posse, ex his; quos Deus
Episcopos dedit, & Ecclesiæ
suæ Rectores, suis hæresibus

Actor. 20.
Ephes. 4.
Hebr. 13.

Patronum conciliare: Confugiunt ad ho-
mines Politicos, & eos quidem (malū)
quos in Catholicorum Principum Consi-
liariis præcipuis haberi constat. Idem pri-
sci quoque Hæretici semper attentârunt.
Diuus Augustinus contra Iulianum Pelag.
lib. 2. ad finem: & lib. 3. ca. 17.

D. Hilarius
contra Aria-
nos.
Chrysoft.
hom. 46. in
Matth.

2. Inter prodigiosas deinde Calumnias,
quas in Epistolam eā Aduersarius cumu-
latè congescit, vt odium nobis apud alios
conciliaret (ignarus verò, quàm id me pa-
rùm afficiat.) primò mecum exostulat:
Cur nihil in Apologia de SS. Inuocatione
edocuerim? Sed meminisse debuit, eius
non fuisse instituti de SS. respondere In-
uocatione, & meritis; quod aliquando

s A pecu-

DEFENSIO APOLOGIÆ

peculiari labore præstabitur; Sed de adoratione, eiusque obiectis. Interea tamen, si volent, legant de eadẽ Inuocatione, Ioannis Garetij Catalogum testimoniorum; cù ex Scriptura sacra, tùm ex omnium atatum Scriptoribus fide, laudẽque dignissimis, ordinatissimè contextum. Præterea Ioannis à Via defensionem Iugis Sacrificij, cõtra aspergines Iacobi Smidolini: & alios quamplurimos; quibus deinde, si lubet, respondeant. Cætera in sequentibus.

De primatu, Roma, Pontificis.

3. Adhæc cauillatur Aduersarius: Romanenses elegisse Ecclesiæ suæ caput Romanum Pontificem: idque diui Gregorij auctoritate confirmare, pariterque illudere, & calumniari non erubuit: ac si credere nos oporteat, deceatque; ipsum, & suos scientiã, iudicioque præpollere D. Gregorio, cæterisque S. Conciliis, & Patribus; qui iam inde ab Apostolorum temporibus, Rom. Episcopo, & Ecclesiæ dignitatis, gubernationisque primatum reuerenter detulerunt. Consule Catalogos recentiorum: præsertim Ioannis de Turre Cremata in Summa sua de Ecclesia.

4. Deinde ostendere debuit iste; D. de-
mum Gregorij temporibus electionem
hanc

DE ADORAT. DE EIUS SPECIEB.

hanc esse factā: at non fuit ausus tam aperte nugari.

5. Adde, quia nec Ecclesia Pontificem primò elegit; neque potestatem ei tradidit: sed ipse Christus in Petro, omnibus suis successoribus legitimis; vniuersam docendi, gubernandique potestatem commisit.

Matth. 16.

Ioan. 21.

Ouis enim qui Christi cupit esse; siue Imperator sit, siue Rex, aut Princeps, Dominus, aut seruus; à Petro, & successoribus eius pasci, atque à luporum incurfione defendi omnino desideret, aliò qui peribit.

6. Aliquando tamen explicatiùs trademus: nihil derogari gloriæ Capitis Christi in Ecclesia, si Vicarię gubernationis caput constitutum credamus, confiteamurque: quemadmodum & ipse vnicus Magister noster est, & Dominus, & Ecclesiæ Rector; dedit tamen alios, & Doctores, & Pastores, & Rectores Ecclesiæ suæ. Sed hæc ad errores Epistolæ peculiare: satis: cætera ordine deinceps videbim⁹. Calumnias nil moror; malens ab istis vituperari ac deiici, quàm extolli, & laudari.

Confutatio Hyperaspistæ.

7. Principiò confitetur aduersarius; in dedi-

DEFENSIO APOLOGIÆ

dedicatoria nimirum Epistola: se priori disputatione, non voluisse precationis Methodum tradere: sed nostram dūtaxat detegere Idolomaniam, vt vocat. Rectè ergo censui in Apologia; disputationem eam nullam fuisse: sed Orationem cauillatoriam; ex nugis, calumniis, absurditatibus, mendaciis, blasphemis confusissimè constructam.

De Scriptura sacra.

Hosiu Lege
de expresso
Dei verbo.

Psal. 118.
1. Thels. 4.
Ioan. 1.
Hebr. 1.
Eccli. 24.
2. Pet. 1.
Ephes. 4.
Ioan. 5.

8. Prima Hyperaspistę propositione definit Aduersarius: Verbum DEI, quod in Scriptura sacra continetur. Sed nõ ostendit, quis Verbum Dei ita definierit: quippe ignorauit: Verbum Dei esse, tum ἔγγραφορ, tum ἀγγραφορ; scriptum, & non scriptum, siue traditum. Vnde Verbum Dei rectiùs definitur: Voluntas eius de nostra sanctificatione, & salute; manifestata olim per Prophetas, nouissimè verò per Filium suum, per quod Apostolos, Pastores, Doctores Ecclesię suę; contestantibus scripturis. Vide Francisc. Sonnium. Demonstr. lib. 1. cap. 2. 9. & 10.

9. Commodè tamen, prop. 2. & 3. semet Aduersarius exponit: & fatetur in scriptura quip-

DE ADORAT. DE EIUS SPECIEB.

quippiam bifariam contineri. Vno modo, quo ad literam: altero, quo ad sententiam. Quam confessionem, si præceptores eorum, ante hæc tempora edidissent; forte nec Concilio nouo, neque tot scribendis libris aliis fuisset opus.

Aliter Melanch. in locis commu. Tit. de legibus humanis.

10. Ita quoque, Prop. 4. ad difficultatem sensûs Script. vnâ nobiscum alludit: tamen; vt cōcessionem hanc callidè inuolueret; nos, Scripturæ sacrę hostes, & accusatores obscuritatis, imperfectionisque eius pueriliter admodum p̄clamat. Nullus etenim Catholicorum, sacrâ Scripturâ vnquam, eo sensu, obscuram, imperfectamque calumniatus est: sed confitentur omnes, profunda nonnunquam in Scripturæ litera contineri mysteria; quæ nequeant ab vno quolibet intelligi. In quam sententiam locutus est Eunuchus Candaces Reginae. Actor. 8. Et Petrus, Apostolorum primus, de scriptis Pauli, 2. ca. 3. Et D. August. de Doct. Christ. lib. 2. cap. 6. Idem Epist. ad Volusianum. Et Hiero. in Prolog. Bibliorum. Quæro autem ex eis: si tam aperta, & secundum omnem modum absoluta scripturę litera & sententia est: Cur tot hæretici, tametsi in scripturis versatissimi,

De Script. difficultate.

Lyranus in quaest. contra Iudaicâ perfidiam.

ea

DEFENSIO APOLOGIÆ

ea non potuerint videre, legere, & cognoscere; quæ SS. Patres, totaque adeò Ecclesia vidit, & cognouit? Sicut nec ipsi hodie in scriptura vident, quæ ex iisdem eis obicimus.

De Interpretibus Scripturæ sacræ.

II. Hinc omiſſa Calumniâ, noſtram obiectionem, de conſulendo Sacerdote ſummo, in ambiguo iudicio, ex Deut. 17. nolint, velint, concedunt. Obſcurare tamen

Lege Hoſiũ in Conſut. Brentij.

eam nituntur, deferendo Iudicij partem, Iudici Politico: ſed quàm indoctè; poterunt ex ſequentibus animaduertere: vbi tantùm executio ſententiæ ſacerdotis Iudici demandatur; non iudicandi cum eo potestas. Aut ſaltem adhibeant locum Malach. 2. & alium Matth. 23. qui Iudicis alterius prorsus non meminerunt. Item 1. Cor. 14. Ephes. 4.

De iisdem.

12. Sed Prop. mox. 6. locum Matth. citatum, ipsisque obiectum, concedunt: tantum calumnantur, vt ſolent; noſtros qui in Cathedra ſedent, non iudicare ſecundum Euangelij doctrinam. Quòd ſi negemus; nescio quibus teſtibus aliis, quàm ſeipſis probare poſſint. Et quis tam ſanæ mentis expers eſt; vt cenſeat, SS. Patres, Scripturæ ſacræ interpretes, ignoraffe haſtenus verum

Hereticorum vetus Cantilena.

&

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

& Germanum eius sensum; istos autem probè scire? de qua re infra fusiùs.

13. In Septima de hinc Propos. obectio- De Tradi-
tionibus.
nem nostram: Cur Saluator Apostolis non
preceperit scribere, sed predicare; sola Ca-
lumniâ eludere moliuntur: ac si nos ideo id
diceremus; vt Scripturæ auctoritas quo-
quo modo eleuaretur: & non potiùs, vt
quique intelligerent: antea prædicatum
fuisse Euangelium, quàm scriptum; plu-
ràque tradita fuisse, quàm comprehensa
literis, quod nec ipsi negant, Proposit. 11.
Vide infra de Traditionibus.

14. Atque vt Calumniam hanc non nihil
excusarent; in eadem continuò Proposit.
exemplis demonstrare contenderunt: nos
dogmata quædam tueri, quæ cum Scriptu- 1. Tim. 4
ra sacra manifestè pugnent. Ceu sint Pro-
hibitio nuptiarum, delectus ciborum, Po-
culi in Eucharistia sublatio. Verùm quo
sensu, ista à nobis tradantur: & quàm im-
peritè, ne quid dicam acerbius, aduersarij
nondum intellecta condemnent, infra si-
gillatim ostèdetur: ne sit intereà mora Le-
ctori fastidio.

15. Concedunt ampliùs: esse in Scriptura, De interpre-
tatione Sa-
cræ Script.
aliqua, & multa obscura; Ideoque inter-
pretibus

DEFENSIO APOLOGIÆ

pretibus opus esse: tùm etiam propter pè-
regrinam phrasin, genusq; sermonis, quo
Biblia sunt scripta propo. 8. Noua confes-
sio hæc.

De Tradi-
tionibus.

16. Pariter admittunt Traditiones Apo-
stolicas; sed eas, quas ipsis Apostolis aucto-
ribus, Ecclesia obseruet. Et quia præsen-
tiunt, posse nos multas ex nostris, ad Apo-
stolos referre, quas ipsi nihilominùs deri-
deant: adiaphoras omnes eas esse censent;
aliquibus, non omnibus temporibus ser-
uandas. At non satis acutè perspexerunt:
nequaquam licere ipsis adiaphoron voca-
re, quod Apostoli & Scripturæ reticuerunt.
Præterea, nō esse in potestate priuatorum,
ea, quæ adiaphora dici fortè possent; con-
stituere, aut abrogare: sed toti commen-
datum id esse Ecclesiæ.

17. Neque etiam negant: aliquos Aposto-
lorum, nihil scripsisse; Petrum, Iacobum,
Ioannem, Iudam per pauca: omnes verò
docuisse plurima. Tamen, vt maledicendi
libidinem proderent, affirmant primò:
sufficere ea, quæ scripta sint Ecclesiæ: dein-
de inuehuntur in Traditiones, quas con-
tra Scripturam efficitas inuidiosè procla-
mant: at nihil probant. Sed nec erat hoc
loci

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

loci necesse probare. Respondemus autem priori: Si scripta sufficiunt: cur ipsi tot libris scribendis Ecclesiam suam non tam grauent, quàm iniquissimè subuertant, & perdant? Ad posterius respondebimus, loco suo.

18. Ita quoque negare necdum audent: antiquissimos, eosdemque Apostolorum discipulos SS. Patres; quos in Apologia nostra obiter citauimus; certissimò affirmare: multa Apostolos tradidisse seruanda; que, tametsi scripta non sint, nō minorem tamen habere autoritatem, quàm si scriptis quoque Apostolicis continerentur. Verùm, suo rursus more, quod Irenæus contra Valentinum, Marcionem, Cerinthum, reliquosque Hæreticos; qui cum scripturis argui deprehenderent, in accusationem ipsarum Scripturarum conuersi sint; censuit: id in nos sceleratè detorquet. Adhæc vehementer miror; cur non adierint, quod ibidem S. Martyr censet: Hæreticos nimirum eos etiam esse, qui, cum ad Apostolicas Traditiones prouocentur; dicant se non solùm presbyteris, sed & Apostolis sapientiores; quemadmodum

Origen.
Epiphan.
Tertull.

Lib. 3. ca. 2.

Videat hinc
Candid. Le
ctor; qua fi
de, Aduer
sarij, Patrū
scripta, le
gant, nobis
que obiciant
propol. 10.

B tioni-

DEFENSIO APOLOGIÆ

tionibus, de que Episcoporum in Ecclesia
ab Apostolis successione · eruditissimè,
contra istorum prophanas nouitates, e-
differit.

De ratione
interpretan-
di scriptu-
ras.

19. Percontatus sum, ex istis, inter cetera:
vb̄nam Paulus, aut quisquam alius Apo-
stolorum scripserit; quæ sit ratio, ac regu-
la· sacras interpretãdi scripturas. Respon-
dent, regulam ab Apostolo tradi Rom. 12.
cùm prophetiam iubet esse, secundũ Ana-
logiam, seu rationem fidei. Benè id quidè:
at non satis. Nunquid enim, qui nouit ita
interpretandas esse scripturas, vt doctrinæ
fidei, interpretatio consona sit: ideo pro-
tinus, quis huius, aut illi⁹ Scripturæ sit sen-
sus, intelligit? Vt verò sciant, quæ sit ratio
interpretandi scripturas; audiant primò
ex Epiphan. Oportet ait, & traditione uti.
Non enim omnia à diuina Scriptura acci-
pi possunt. Quapropter aliqua in scriptu-
ris, aliqua in Traditione, S. Apostoli tradi-
derunt: quemadmodùm dicit S. Aposto-
lus: Sicut tradidi vobis &c. Deinde memi-
nerint: non tam periculosum esse, sed hæ-
reticum etiam; solius priuatæ rationis iu-
dicio niti in scripturarum interpretatio-
ne, neglecta SS. Patrum auctoritate. Ob id
omnes

Analogia fi-
dei quæ.

Contra hæ-
res. 61.

Aug. de vti-
lit. credendi
ca. 17.

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

omnes antiquissimi Scripturę sacrę interpretes, suis sunt vsi Præceptoribus. Vide Prologum Bibliorum Hieron. ad Paulin. cap. 6. Postremò discant isti, ad Scripturę interpretationem adhibere regulas, cùm Tyconij septem, tùm vnus ex recentioribus vnā & quadraginta. Vide Oeconomiam Ederi, I. C. & The. Clarissimi, lib. 1. Tab. 75. Cæterùm quæ aduersarij, in Cardin. Cusanum, & recentiores alios, quemadmodum & in Scholasticos Theologos priores; cùm hîc, tùm in sequentibus proposit. inuidiosè spargunt; tametsi laboris huius non sit singula examinare: audacter tamen pronuntio: istos nec Cusani, neque cæterorum mentem, sententiamque cognoscere: aut certè, vt rectè cum Ecclesia sapiant, cognoscere nolle. Mera ergo calumnia est, nostra vberiori responsione indigna.

20. Porrò concedunt isti: multa de Ado-
randa Trinitate, personarum Relationi-
bus &c. Item de Angelorum natura, atque
officio: de Conditionibus dæmonum, &
horum similibus; in Scriptura sacra ex-
pressè non contineri. Addunt tamen, vt
aliquid respondeant, perinde esse, siue ista

Hieron. ad
Nepotianū
de seipso.

De non Scri-
ptis dogma-
tib.

DEFENSIO APOLOGIÆ

sciamus, siue ignoremus: propositio. 13.
Ignorent ergo: nos scire iuuat, atque delectat.

21. Similiter duodenarium Symboli articulo-
rum numerum, in Scriptura inuenire non potuerunt: sed quia articuli omnes, Scripturæ sacræ consentiant; ideo se putant satis ad nostram obiectionē (quod in Scriptura nō expressè legantur) respondisse. propof. 14.

Matth. 28.
De paruulorum Baptismo.

22. Sic, quia Christus præceperit Apostolis; vt Baptizarent omnes gētes: ob id paruulorum Baptisma in Scriptura sacra expressè contineri respondent. At quia fidei conditio ibidem exprimitur; ideo, ne cōcederent Traditionem esse: fingunt infantes credere: abutentes testimonio Christi, cū ait: Qui scandalizauerit vnum de pusillis istis, qui in me credunt. Non enim ibi omnes paruulos credere Saluator ait: sed eos qui credunt, offendendos non esse. Est ergo distributio commoda facienda. Aut dicāt isti: actu ne fidem paruuli, antequam Baptizentur habeant, an habitu? Non poterunt actu habere; cū nondum, quid credere sit, intelligant. Si verò habitu credunt; respondeant rursus: quis, & quomodo

Matth. 18.

DE ADORAT. ET EIUS SPECIEB.

modò habitum eum infundat, antequam paruulus Baptizetur?

23. Posthæc concedunt, perpetuam Deiparæ Virginis Mariæ Virginitatem; non Traditione, vt censent, sed Sacrę scripturæ testimoniis edocti. At negârunt olim Helvidiani hæretici, id ex Script. doceri posse. Necessè igitur est; vt Script. accedat Traditio.

Epiph. hæref. 78. Alphonf. de Maria.

24. Primùm hîc, propos. 17. vehementer strident in nos, qui obiecimur: Cur ipsi Bibliorum lectionem omnibus facilem, & apertam esse traderent? Proinde id ipsum Calumniis, cum ratione nequeant, obtinere conantur. Sed iam antea de difficultate Scripture, & eius necessaria interpretatione differuimus. Cumq; nos difficultatem Scripture ex ipsorum discordia satis posse doceri pariter obiecissimus: isti cōtrâ, & negant inter suos discordias esse super religionis articulis, & discordâtes SS. Patrum, atque Scholasticorum Theologorum, de sublimioribus quæstionibus (quæ ad fidei articulos omninò credendos, ac confitendos nihil, aut parùm faciunt) sententias nobis vicissim obiiciunt. Atquàm veteratorie, fraudulentè, ridiculè,

De his quæ Aduersarij contra Scriptur. S. tradunt. De Bibliorū difficultate. Prop. 15, & 19. &c. De Concordia Luther.

DEFENSIO APOLOGIÆ

culè, impudenter illud negent, hoc affirmant; satis ostenderunt Fridericus Staphylus in Apologia, eiusque defensione: & in defensione Trimembris Theologiæ contra Matthiam Flaccum Illyricum, contrâq; Iacobum Smidelinum. Item G. Ederus, Inquisitionis suę quæst. 15. Tabulis itidem 1. 2. vsque ad 11. cætera infrâ Proposit. 38.

De ministro Ecclesiæ.
2. Tim. 4.

25. Neglectam præterea Impositionem manuum, presbyterij, vt Apostolus loquitur, istis obiecimur. At respondent, ritum esse antiquatum, siue non necessarium. Miror quo auctore. Deinde se, suosque à vera Ecclesia legitimè vocari confitentur: rident verò Ordinationem Pontificiam. Sed quæramus: quis nã, à temporibus Apostolorum, ad perditum Lutheri vsq; eo, quo ipsi ritu ad Ecclesiæ ministerium admissus

In Babyl. capt. de Sacram. Ord.

fit? Deinde, cur etiamnum ritus aliquos adhibeant, inuito Luthero qui omnes Baptizatos æqualiter Sacerdotes esse confessus est? Præterea, cur hætenus ad istius Ecclesiæ ministeria admissi sint priuati multi, histriones, infames? Et tãdem, qui nã ex ipsis sint Acoluthi, qui Diaconi, qui Presbyteri, qui deniq; Episcopi? quorum omnium

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

omnium Paulus in commendationē Ec-
clesiasticæ Hierarchiæ, aliis, & aliis in locis
meminit.

Ad Timos.
Tit. Phi-
lem. &c.

26. In eadem continuò propos. 18. vt Ec-
clesiastici Magistratus auctoritatem, qua
se vrgeri, superarique nōrunt, eleuent,
subiicere eum Politico nituntur; abuten-
tes interpretatione Chrysofomi in 13.
Roman. qui Monachis, & Sacerdotibus
obedientiam quoque præcipi tradat. Re-
ctè id quidem Chrysofo. Sed audi colle-
ctionem istorum: Monachi & Sacerdotes
debent obedire Principibus: ergo non est
ordinatio Ecclesiastica. A baculo ad angu-
lum. Proinde & nos Principibus, in qui-
bus oportet, libenter paremus: & scimus
magistratum quoque esse Ecclesiasticum,
cui pariter in aliis, Apostolus obedire ius-
sit. Actor. 20. Hebr. 13. & hoc in loco: non
enim dixit, potestati, sed potestatibus: &
his eminentioribus; non eminentiori.
Aliò qui, vt Chrysofo. mentem rectiùs in-
telligant, nō pigeat legere tres libros Dia-
logorum eiusdem, de dignitate Sacerdo-
tali. at lucē metuunt isti, quia in tenebris
ambulant.

De Ecclesia
stico Magi-
stratu.

DEFENSIO APOLOGIÆ

De sola Fi- 27. Ad obiectionem, de sola Fide, respon-
de. dent, propos. 19. tametsi ea in Script. non
Palinodiã expresse legatur; legi tamẽ alias, quę æqui-
cantant. polleant: nimirum quoties excludantur à
iustitia fidei, opera legis. Sed meminerint
Aduersarij: aliud esse excludere opera præ-
cedentia; aliud coniunctos actus contri-
tionis, fidei, spei, amoris, & consensûs; de
quibus infra in appendice latius: interea
patienter cætera audiant, & cognoscant.

De vbiq- 28. Amplius contra Script. & rei verita-
ate. tem affirmare non erubescunt: Christum,
Vbique to- secundum humanitatem, vbiq; esse. Nam
tus, at non sicut verè id de persona cõfitemur; ita im-
totum. Vi- peritè attribuitur humanæ naturæ: quæ, li-
de 4. Sent. cet vnita sit, tamen manet finita: Omnipote-
dist, 22. tētia verò, & Vbiquitas; attributa sunt sub-
iecti infiniti. Quòd verò Sacramentaliter
simul in locis est pluribus; priuilegij cuius-
dam specialis argumentum est, propter
adorandum mysterium stupendæ conuer-
sionis substantiæ cuiuslibet panis & vini, in
ipsum Christi corpus & sanguinem. Quam
conuersionem cum isti negent, negentq;
pariter localem præsentiam; videant quo
artificio Christû, pani suo vniant, ac copu-
lent. Sed de transsubstantiatione aliàs, iu-
uante Deo.

29. No-

DE ADORAT. DE EIVS SPECIEB.

29. Nolunt prætereà, contra scripturam, De adorati-
one Eucha-
ristiæ. Christû in Eucharistia adorare: quod cum nos in ipsis reprehendissemus; obiiciunt è contrario nobis hîc, Propos. 21. quidni ante arbores, & homines alios; in quibus Deus quoque sit; pariter procedamus? Digna profectò sublimibus ingeniis Theologorum istorum obiectio. Eia quàm
accutè. Ad
Cyclopas. Sed responsum non dabimus; donec explicent: Cur tres Magi, ab Oriente, Hierosolymam venerint, adoratum Regem natum Iudæorum; si in arboribus, aut cæteris hominibus fuit? & in his adorari potuit, ac debuit? Item, cur leprosi aliquot, multiq; alij; nō ita ante Apostolos prociderint, atq; ante Christum? Et cur panem, vinumq; suum, in Cœnæ commemoratione, tanta cæremoniâ benedicant; si iam antea Christus, vt Deus & Homo, in omnibus naturaliter, essentialiterq; subsistit? Legant autem, Theologos 3. Sent. dist. 9. vt inter hæc distinguere sciant.

30. Ostendimus prætereà, aduersarios, De Missa. contra Scr. Iuge Sacrificiû abolere, ac cōculcare: sed iniuriâ se eo affectos, exclamant. Quippe Iuge Sacrificium; quòd sit effectus passionis Christi; à se, suisq; in-

DEFENSIO APOLOGIÆ

definenter laudari, ac cum gratiarū actio-
 ne celebrari prædicant. Verùm, quàm hæc
 elabendi calliditas ipsos parùm iuuet, ali-
 quantò copiosius declarabimus; confe-
 tendo Prophetarum, de Iugi Sacrificio, va-
 ticipinia, cum istorum interpretatione. Pri-
 mò testatur Deus per Prophetam Malach.
 In omni loco, oblationem mundam, suo
 nomini offerri, & sacrificari, idq; in Gen-
 tibus. Id primò nequit de passione Christi
 intelligi; cùm non sit omni in loco passus;
 neque in Gentibus, sed in Iudæa. Deinde
 effectus passionis Christi, à condito mun-
 do, virtutē suam exeruit in omnes creden-
 tes cùm fidei Abraham: Nō ergò in Gen-
 tibus demùm cœpit. Aut si ideò adhuc ef-
 fectum passionis pro Iugi Sacrificio ac-
 cipi volunt; quia explicatiùs hodie, & a-
 bundantiùs, quàm olim in figura, celebre-
 tur: meminerint effectum non sacrificari,
 & offerri, sed communicari. Aliud ergo
 Sacrificium Deus per Prophetam intro-
 ducere voluit. Iam & Daniel Propheta: Iu-
 gis Sacrificij mentionem faciens, prædicit
 id sublatum iri, & conculcatum: effectus
 autē passionis Christi non poterit ab ho-
 mine Antichristo auferri; nec gratia: quia
 inuisa

Malach. 1.

Apoc. 13.

Daniel. 8.
& 11.

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

inuifa sunt. Ergo Prophetæ de externo aliquo Sacrificio prædixerunt. Prætereà: si Christus Sacerdos est, secundum ordinem Melchisedec; neceffè fuit, vt eo de ritu (nimirum sub speciebus panis, & vini) aliquando offerret: nō autē facta oblatio hæc est in Cruce; vbi Aaronica sacrificia expleuit: facta ergò est in Cœna nouissima. Cūque tum Apostolis mandârit, vt facerent hoc, quod fecerat ipse, in suam commemorationem; mandauit vtique, vt offerrent, sicut & ipse obtulit. Tandem vehementer miror, istos hîc externum Sacrificium negare: cū tamen infra propos. 73. referant, Augustin. Missæ meminisse: quin etiam ipsum Apostolum Petrū celebrâsse, ex Platina. Quod verò ad Cæremonias alias, & alias attinet, quæ temporis progressu Cōsecrationi, Oblationi; additæ sunt; quemadmodum Sacrificio nihil addunt, ita nec detrahunt eidē. Quod, si isti nondum intelligunt, discant. Non enim hîc locos trado communes; sed ineptiis istorū respondeo. Consulatur verò Ioan. Galetij Catalogus de Sacrificio Missæ: & multi alij recentiores, de eodē. Vide infra proposi. 76. & 77.

Melchisedec
Psalm. 109.

August.

Petrus.

Vide 3. Canonē Apost. & de Cōsec. dist. 2.

DEFENSIO APOLOGIÆ

De Confir- 31. Interrogati post hæc à nobis aduerfa-
 matiõis Sa- rij : cur impositionem manuum , quæ in
 cra. Mar. 6. Confirmationis Sacramento, ab Apосто-
 Actor. 8, 19. lis adhibita est, negligant; respondent: ri-
 tum esse personalem, solis demandatum
 Apostolis, qui in exemplum trahi nõ pos-
 fit. Debuerunt autem probare, tum quòd
 personalis fuerit ritus, tum quæ scriptura,
 quodque Concilium prohibuerit, ne in
 exemplum traheretur. At cum nescirent,
 conuitijs responsionem ornāt, ac finiunt;
 quæ pudet recensere.

De Confes-
 sione auri-
 culari.

32. Ad script. S. exempla de auriculari
 confessione, Matth. 3. Actor. 19. respon-
 dent, intelligenda esse de Cõfessione pub-
 lica. Quod nos quidem, obseruata distin-
 ctione, non negamus. Quippe confessio
 aliqua generalis est & publica, siue com-
 munis; quæ quotidie fit, cum domi, tum
 in Ecclesia. Sed est & altera priuata; cuius
 tum in Actis, tum Iacob. 5. fit mentio: quæ
 admodum peculiaris quoque Absolutionis
 potestas, Apostolis tradita est. Ioan. 21.
 Nam quis sanæ mentis credat: vnquã fui-
 se morem, aut introduci debere; vt quiq;
 sua peccata, occultè admissa; publicè, au-
 dientibus aliis, detegant & accusent? Præ-
 fertim

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

fertim cū cōstet, Sacerdotem ab officio deponi, si confessionis secreta reuelet.

De Pœnit.
dist. 6. cap.
Sacerdos.
De Extrema
Vnctione.

33. Ritus vnctionis infirmorum, ex Mar. 6. & Iacob. 5. ipsis obiectum; inter Cæremonias personales; vt paulò antè de ministerio Ecclesiæ, & de Confirmatione admonuimus; collocant. Sed cū rationem ignorēt, cur hæc & similia; annos plus mille quingētos, in tota Ecclesia religiosè obseruata; ab iniquissimo demùm Luthero abrogari debuerint, ad calumnias defleunt: effectumq; vnctionis huius scurriliter, anteaquàm intelligant, eludunt.

34. Nolunt Virginitatē, antepone re Matrimonio; abutentes D. August. sententiā, qui dixerit: Non est impar meritum Cōtinentiæ in Ioanne, qui nullas expertus est nuptias; & in Abraham, qui genuit filios. Neque enim D. August. hic de omnibus tēporibus locutus est: propterea adiecit, Pro distributione temporū. Aliquando nempe sterilitas, nota erat infamiæ: sed nūc virtuti tribuitur. Psal. 112. Sap. 3. Esa.

De Virginitate.
August. de
bono coniugali, cap. 21.

1. Reg. 2.
Deut. 7.
Luc. 1.

54. & 56. 1. Cor. 7. Matth. 19. Consulatur locus Esaia de Eunuchis, & eorum gloria. Miror autē istos in Augustino legere Collocationem hanc: & non legere etiam, quod Ioui-

Obserua,
quo conatu,
quaque fide
aduersarij
Patrū legāt
scripta.

DEFENSIO APOLOGIÆ

Vide Hierō.
ad Sabima-
num, de vir-
ginibus in
Ægypto.
&c.

Iouiniani asserat esse hæresin: Sacratæ vir-
ginitati nuptias coæquare. Lege eundem
de ciuit. Dei, lib. 15. cap. 26. de sancta Vir-
ginitate, cap. 44. de Eccles. dogmatib. cap.
68. vbi siue ab ipso, siue à Germadio Virgi-
nitati adscribitur fructus centesimus nu-
ptiis tricesimus. Cætera infrà, in Appêdi-
ce de Votis Monasticis, adiiciemus. Quòd
autem se noui quippiam inuenisse iactitāt,
profitentes: in iustificatione coram Deo;
quâ ex impio fit iustus; nec coniugij, ne-
que virginitatis discretionem haberi; ad-
modum iuuenilem eruditionem sapit. Est
namq; alia consideratio horum, ante vo-
cationem; alia cùm Christo militant: ve-
lut ex modò citatis, satis liquet. Quin &
apud Gentiles, maior honor Virginibus
delatus est, quàm nuptis.

De Matri-
monio.

35. Nolunt prætereà confiteri, Matrимо-
nium Sacramentum esse. Idcirco locum
Ephes. 5. de solis Christi & Ecclesiæ nup-
tiis accipiunt, Prop. 27. At contrà: Si in
Matrimonio Signum quodpiam est, rei
alterius sacræ: ipsumque peculiari qua-
piam gratia donatum est; Sacramentum
vtique, ex definitione, erit. Nunc autem
li, cap. 7. 15, exterior copulatio Viri & Mulieris; signū
est

DE ADORAT. ET EIUS SPECIEB.

est spiritualium istarum nuptiarum: quamdamque gratiam coniuges accipiunt; ut se, & ament mutuùm, & fidem seruent, & filios in omni castitate procreent; aliò- qui spurij essent, & ipsi adulteri. Proinde, quòd aduersari cauillantur: non ita pridem in numerum Sacramentorũ relatum esse: infrà de numero Septenario Sacram. retundemus.

De S. Virginitate, c. 12.
de Gen. ad literam, li. 9.
cap. 7.

36. Etiamnum contra scripturam, Sanctos probrosè mortuos compellant; abutentes, cù Script. Ioan. 5. 1. Cor. 15. Apoc. 14. tùm D. August. de ciuit. Dei, lib. 22. cap. 10. testimoniis. Quippe illi de corporum duntaxat morte locuti sunt; quod nemo nostrũ vnquàm negauit. Sed cùm spiritus eorum viuere, nemo non confiteatur; miror istorum cæcitatem, vt non animaduertant: aut obstinationem, quòd nolint fateri. Nõne Saluator apertè testatur? Non est DEVS Mortuorum, sed viuorum: & Sap. 3. Iustorũ animæ in manu Dei sunt, & non tanget illos tormētum mortis: Visi sunt Oculis insipientium mori, illi autem sunt in pace. Nõne Apoc. 14. Centum & quadrag. quatuor millia canticũ cantant: & sequuntur agnum quòcunq; ierit? Virgines

Quòd Sãcti viuant.

Marc. 12.
Adde Sap. 5
Psal. 21. 44.
141.
1. Thef. 5.

gines

DEFENSIO APOLOGIÆ.

gines enim sunt. Itaque viuunt. Adhæc D. August. expressè, loco citato, in hæc verba distinguit: Nos Martyribus nostris, non templa, sicut diis, sed memorias, sicut hominibus mortuis, quorum apud Deum Spiritus viuunt, fabricamus &c. Si verò nobiscum id nolentes, volentesue aduersarij conuicti credunt: cessent calumniari, nos mortuos inuocare & venerari.

De his quæ aduersarij, nullo Scr. sacræ testimonio prædicant. An Luth. Helias fuerit tertius. Matth. 11.

37. Cùm isti nihil admittant, nisi quod scrip. S. testimoniis confirmetur; rogauit qua Scrip. ostendant Luth. hæresiarcham, esse tertium Heliam. Respondent prop. 29. quia in ipso impletum est, quod Angelus de Baptista prædixit, quòd in spiritu & virtute Helix Christum præcesserit. En Rhodus, en saltus. Sed cùm Helix virtus de Baptista, propter duo prædicetur; quæ sunt officium præcursoris, & austeritas vitæ; videamus an eadem Luth. conueniant. Præcursor Christi esse non potuit, qui prior ipso venit, non venturus est; Veniet autem Antichristus: huius ergo Lutherus præcursor fuit. Deinde quanta abstinentiâ, castitate, vitæque austeritate Heliam Luth. infectatus sit; nôrunt omnes. Vt verò sui sunt, istius Patroni virtutem, factò
decla-

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

deklararent; gloriatur totum Papatum, ab eo prostratū, & occisum. Sed benè habet, quia adhuc valemus, & viuimus.

38. Negant se suas Confessiones variare, prop. 30. sed explicare. Id ore quidem negant, factis autem plus satis affirmant: vt liquet ex collatione Augustanę confessionis, & eiusdem Apologia. Notæ etiam sunt querelæ Maioris in Orat. de confessionibus dogmatum: Selneckeri in Psalm. 13. Galli in hypothefib. fol. vlt. Neque absurdè, quamuis dolenter, de istorum diffensione iocatus quidam, annis superioribus; cum interrogatus esset, cur non haberentur septem Sacramenta in Lutheranicis Ecclesiis; imò haberi septem respondit, & duo insuper. VVittebergæ enim esse quatuor, Lipsiæ tria, duo Magdeburgi; quæ in numerum collecta, nouem efficiant. Nouimus etiam, in plerisque locis, à Magistratu Politico præscribi, quid Concionatores doceant: adeò sunt ad diffensiones propensi: nec mirum, quia ab vnitæte, & veritate defecerunt.

39. Ampliùs præter, & contra script. fingunt, Euangelium, à Luthero, è tenebris erutum: quoniam meritū Christi, fuerit

C

humanis

De Lutheranicorum inconstantia, & Sectis.

Legant Iacobi Smidolini librum 33. concionū. Tō. 1. Epist. Philip. Melan. Anno etc. 70. fol. 3. Staph. in defensione Trimemb. Th. contra Phil. Melan. cætera ex p. possi, sup. 24.

An Luth. Euāgelium è tenebris produxerit in lucem.

DEFENSIO APOLOGIÆ

humanis traditionibus obscuratū à Pontificiis, quod ipse inde liberauerit. Sed quis nugas hasce non rideat? Mundus Christianus fuit annis mille quingētis; & vim meriti Christi ignorauit? sine Euāgelio vixit? sine Ecclesia, sine Scripturæ sacræ germana interpretatione, sine legitimo Sacramentorū vsu profecit? Propterea cōfidenter, & verissimè contestamur: istos, nec vim meriti Christi, neque rationem eius participandi vnquàm didicisse. Quòd autem glorientur, quendam ex suis ultra sexcentas opiniones hæreticas, quæ in Ecclesiam, per Pontificios irreperint, eliminasse, traduxisse; ipsosque pariter eas anathematizasse; nihil nos mouet. Nempe auctoritas eorum, & anathema tanti non fit, vt viros prudentes offendat: Præsertim cum, quod lubet, de nobis cōfingant. Propterea nolimus cōmemorare, quot mendacia ex vnus Luth. scriptis Diettēbergerus collegerit: hoc autem manifestum viris Theologis est omnibus; Totam Theologiam Lutheri & suorū, aliud nihil habere, quàm nostrorum articulorum negationes. Ex meris itaque nugis, & mendacijs constructa est; exceptis iis, quæ negare

In Cōfutat.
Luth. de vo-
tis & Con-
fession.

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

gare nõ potuerunt; nisi fidem prorsus voluissent abnegare. Cuius rei testes sunt, tot editi contra Theologiam istam libri.

40. Nolunt hîc quoq; cõfiteri, propof. 31. Lutherum damnatas olim hærefes reuocasse, seque tueri easdem. Sed miserè cæcutiunt, ac decipiuntur. Colligatur ergò ex Epiphanio, & D. August. vel ex recentiore Alfonso Castrensi; quæ fuerint prisca hærefes. Romanæ Ecclesiæ detrahebant Donatistæ: Constantius Arrianus nihil acceptabat, quod non contineretur expressè in Scripturis: Nestoriani Patribus illudebant: iidem, Arriani, Nouatiani, VValdenses, & alij omnes contempserunt Cõcilia; calumniati sunt Rom. Pontificis Primatum. Solam fidem tradiderunt Eunomiani, & Aëriani: Simon Magus negauit fructum operum bonorum; sed & noxia æstimauit ad salutem. Confirmationis Sacramentum negârunt Audaciani, VValdensens, Donatistæ, & Nouatiani. Hæc omnia asseruit Lutherus: qui & plæraque alia (quæ commemorare longum esset) cum ab iisdem, tum ab aliis hæreticis mutuatus est. Ergò damnatas olim hærefes suscitauit: easque Sui etiamnum defendunt.

Damnatas
hærefes Lu-
therus dese-
dere cœpit.

DEFENSIO APOLOGIÆ

dunt. Vide citatos, & Inquisitio. Ederi
Tab. 13.

De fide speciali, siue vana fiducia. 41. Fidem specialem, quam vocant, siue præsumptionem perniciosam, beatitudinis certissimò consequendæ; docuimus, non tantùm præter, sed & contra script. doceri. Isti è contrario respondent, locosque Scripturæ obiiciunt, in quibus de certitudine fidei, & acceptæ per Christum gratiæ, fit sermo; hoc est, de fundamento iustificationis; non de gratia, & meritis, quæ ad perfectionem iustitiæ, atq; ad consequendam gloriam requiruntur; vt infra de valore operum ostendemus. Discât ergo distinguere primùm in gradibus gratiæ: deindè inter Deum promittentem; & nostram, ad recipiendam gratiam, dispositionem: tertio inter certitudinem fidei, probabilitatis, & euentiæ: quarto inter eos, qui ex speciali reuelatione certitudinem habuerunt, & alios, qui solam spem habent, in timore casto. Quæ cum ignorant; impudentissimè Tridentini Concilij Canonem accusant, reiiciunt, damnât. Vide defensionem Concilij contra Mart. Chemnitium;

Matth. 28.
Rom. 4. &
passim vbi
de remissionē
peccatorū,
& salute fidei
agitur.

Sess. 6. ca. 9.
Can. 13.

DE ADORAT. ET EIUS SPECIEB.

42. Audiamus ergò, quam interpretata- De eadem.
tionem locorum Script. Sa. à nobis obie-
ctorum, afferant. Primò tradunt Sapien-
tem, Prou. 28. cùm ait: Beatus, qui sem-
per est pavidus: non de seruili timore, sed
filiali locutum. Et quis hoc negat? Vnde
quòd subsumunt: Pontificiam increduli-
tatem · timorem seruilem, & desperatio-
nem introducere; apertissimum, impu-
dentissimumque mendacium est. Testor
omnium Catholicorum conscientias: &
citatum modò Concilij Canonem: Alte-
rum deinde locum Ecclesiast. 9. qui ha-
bet: Nescit homo, vtrùm amore, an odio
dignus sit; exponunt: ex euentu rerù ex-
ternarum, nò posse fieri iudicium de gra-
tia, & odio Dei erga nos; fide autem pos-
se. Sed conferamus interpretationem,
cum textu. Sapiens dicit: Omnia seruari Eccles. 9.
in futurum incerta. Perpende omnia, in
futurum, incerta. Nullo ergò modo que-
unt cognosci; nisi Deus peculiariter re-
uelet: quod Paulo Apostolo, & quibusdã
aliis præstitit, non omnibus. Qui etiam
Paulus, sublata reuelatione, iudicium Dei
quasi deprecatur; inquit: Nihil mihi cõ- 1. Cor. 4.
sciis sum; sed non in hoc iustificatus sum.

DEFENSIO APOLOGIÆ.

Quem isti locum accipiunt, de iustitia operum, ob quam sibi Apostolus timuerit: fide autem fuerit certus. Quasi Apostolus, de tota sua cōuersatione, & ministerio locutus non sit, sed de operibus Legis duntaxat? quasiq; inter Christianos adhuc de iustitia operum Legis disputetur? & non potiùs de moribus, & vita Christianorum? Et quasi aliquis de sua salute certus sit, & certus nō sit? Qui reuelatione certus reditus non est, de sua salute: nec fide, neque operibus certitudinem habere potest; sed spem bonam, si benè fecerit. Dicant ergò: Si opera, dubitationem afferunt in iudicio consequendæ beatitudinis: Cur Petrus iubeat; vt per bona opera, Certam nostram vocationē faciamus? Et Paulus; vt cum timore & tremore salutem nostram operemur? non dicit præsumptuosè, credamus. Qui stat, videat ne cadat. Sperare ergò Ecclesia, suos iubet filios; si benè faciant; nō præsumere: Sin male; timere suppliciū. Adhuc isti obiiciunt peccator scire debet, & potest; se odio Dei dignū: ergo & iustus se dignum sciet gratiā. Negamus consequentiam: non enim vtrinq; eadem est causa certitudinis. Peccatum

2. Pet. 1.

Philip. 2.

1. Cor. 10.

DE ADORAT. DE EIVS SPECIEB.

catum à nobis est: ideò scitur; gratia ve-
rò in manu Dei occulta; quam, cui vult,
largitur. Sed de his instituto huic plus fa-
tis.

43. Lubet hìc aliqua de corruptissimis
hæreticorum istorum referre moribus.
Primùm quidem Scripturæ, pariter & S. S.
Patrum libros aliquos, in totum abiiciūt:
deinde quos retinent, nunc translatione,
nunc interpretatione deprauant; vt sem-
per habeant quod obiiciant. Vanum itaq;
est, solis Scriptur. oraculis, sine auctori-
tate Ecclesiæ, cum ipsis contendere. Augu-
stinus contra Iulianum Pelag. lib. 2. Idem
contra Faustum, libro 3 2. cap. 19. Epi-
phanus & Irenæus, suprâ citati, propo-
sit. 18. & 19.

Vt hæreticis
Prisci, & No-
ui, Scriptur.
tractent.

44. Obiecimus istis porrò: quænam Scri-
ptura Sanctorum inuocationem prohibe-
ret atq; damnaret? Respondent; Primum
Decalogi præceptum: Non habebis Deos
alienos. Eia quàm doctè. Nunquid nos
Sanctos inuocamus, vt Deos? & non po-
tius, vt Dei amicos; quos ipse etiam Deos
appellare dignatus est; nota phrasi: Ego
dixi Dij estis, & filij excelsi omnes. De-
inde, quis audet Sanctos, cum gentilitiis

An alicubi
S. S. inuoca-
tio phibeat-
tur.

Exod. 20.

Psalm. 81-7

DEFENSIO APOLOGIÆ

Diis, & Idolis; quorum ibi Scriptura meminit; comparare? Vah blasphemiam. Ceterum quia facile cogitabant, non prohiberi ibi Sanctorum inuocationem, quam nos profiteamur; adscriptum Verbum appellant: sed responsum est sæpè, bifariam aliquid in Scripturis contineri. Vide supra propf. 2. & infra 57. & c. tū in Peroratione.

De tempore
cōmunican-
di Eucharis.

45. Ritus dispensandi cœnam Dominicam, horis matutinis; quia in Scriptura non inueniunt, docent esse adiaphorum. At Scriptura hoc non dicit: Ex Traditione ergo didicimus. Sciendum tamen adiaphora non esse, quæ Ecclesia, perpetuo ritu, censet obseruanda: nisi eadem, ob causas vrgentes, immutanda definierit.

De diebus
festis.

46. Ita nihil præcipitur in Script. de die Dominico, & aliis festis; tamen & illi, & nos obseruamus. Respondent ergo, Dominicæ diei mentionem fieri in Scriptu. Deinde verò concedunt, vt Ecclesia dies constituat, quibus res sacræ ab omnibus pariter peragantur: cōcedunt ergo Traditionem. Sua verò libertate vti volūt, vt sint sine Magistratu legitimo. Valeant ergo: nos, Apostolo iubete, libeter parebimus. Plura infra proposit. 100.

Rom. 13.
Hebr. 13.

47. Quòd

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

47. Quòd rogauimus, quæ Script. ipsos De ieiuniis,
doceat nunquam ieiunare, rarò pœnitere; & delectu
negatione conantur diluere: affirmantes ciborum.
se plus, Hypocritis omnibus, quos Catho-
licos appellant, ieiunare. Id vtinam, non
dicerent, sed facerent. Et ego non inuide- Vide Con-
bo ipsis quicquid id boni est operis, quod cion. 5. Smi
præstare se dicunt; modò mihi totus mun- delini de
dus, quotidiana experienciâ edoctus, non Planetis.
contradicat. Qui fortè contra obiiciet:
ostendant nobis doctrinam suam de ieiu-
niis & pœnitentiâ; ex operibus suis: & nos
per ieiuniorum dies, & confessionis sacra- Iacob. 2.
mentalis exercitia; nostram de utroque
doctrinam istis testabimur. Scire etiam
debent Aduersarij: nec ieiunia, neque
elemosynas, neque orationes; non vigi-
lias, labores, castitatem, tribulationes;
non mortem deniq; ipsam, prodesse ipsis
aliquid ad salutem posse, nisi in Roman. & 1. Cor. 13.
Catholica vixerint Ecclesia: quemadmo-
dum nec fides aliquid prodest sine chari-
tate. D. Augu. De Bapt. contra Donatistas
lib. 4. cap. 14. Item Epist. 167. ad Festum. Et
de fide ad Petrum, cap. 39. Rident hîc por-
rò Aduersarij delectum ciborum, ceu su-
perstitiosum. Sed non didicerunt; hunc &

DEFENSIO APOLOGIÆ

Nicephor. Apostoli Pauli temporibus, & inde in Ec-
 li. 12. ca. 34. clesia semper obseruatum fuisse. Ut tùm
 li. 10. ca. 12. ex Rom. 14. Colligitur; tùm Canoneste-
 Eccles. hist. stantur Apostolici; tùm D. August. asserit
 Canon. 50. de hæresibus hæresi 82. Item contra Faust.
 Vide Cano. lib. 30. cap. 5. De moribus Manichæorum
 14. Cõcilij lib. 2. cap. 14. In Euang. Ioan. Tract. 73. De
 AnCyrani. abusibus horum temporum, non est no-
 strum respondere. Vnusquisq; onus suum
 portabit.

De nostra Satisfactio-
 ne, 48. Opera deinde Satisfactionis, quæ ad
 tertiam pœnitentiæ partem pertinent suo
 more ex ignorata distinctione, reiiciunt,
 & damnant: vt quæ meritum Christi eua-
 cuent. Sed isti neq; sciunt quomodò Chri-
 stus, pro nobis satisfecerit; quidque vicif-
 sim nos præstare oporteat, vt eius satisfac-
 tionis efficiamur participes: neque quo-
 modò peccata; quæ post acceptam gene-
 ralem remissionem in Baptismo, admit-
 timus; oporteat expiare. Propterea, cum
 pariter diceremus: ipsos nemini posse re-
 missionem peccatorum impertiri; nihil,
 vt in plærisque aliis, respondent. De cæ-
 teris infrà, in appendice, de votis mona-
 sticis.

Inscitia Ad-
 uersariorũ.

De

DE ADORAT ET EIVS SPECIEB.

*De Hystoriographorum
auctoritate.*

49. In Confutatione disputationis istorum prioris, cum brevis esse volui, & non omnes nugas recensere seorsim; ne lectori fastidium conciliarem: factum est, ut quod Eusebius de Papiæ recenset; calamo citato scripserim istos, in Eusebium euomuisse. De Eusebij auctoritate. Quod hic propo. 39. satis exaggerant; velut studiosè de ipsis mentiri voluerim. At nihil eos iuuat; cum immediatè præcedenti propo. 82. Eusebium censeant idoneum Christi testem esse non potuisse: at Eusebius multa narrat de Christo, & eius Ecclesia: istis ergo non idonea, sed falsa, & incognita narrat. Adhæc miror, quid iuuet errorem ipsorum, si negent Eusebium, de gestis Christi non idoneè testari potuisse? nunquid ideo etiam de Apostolorum, eorumque ordine succedentium discipulorum, Episcoporum, adeoq; de totius primitiæ Ecclesiæ, ad sua vsq; tempora (partim ex fide dignis aliorum scriptis; partim ex his, quæ ipse spectauit, aut ab aliis, qui interfuerunt, certissimò cognouit) rebus gestis,

DEFENSIO APOLOGIÆ

Vide libellum Contr. Bruni cōtra Magd. historiam.

gestis, idoneè testificari non potuit? Et si non potuit; quia posterior: quis credat, potuisse id præstare Magdeburgenses; annos nondum natos triginta?

50. Sed vt ostenderent, priscos Historiographos falli etiam potuisse; vnicum afferunt exemplum de Martyrio S. Bartholomæi Apostoli; quod aliter describit Nicephorus, aliter Sabellicus. Sed quid hoc facit ad articulos, de imaginibus, & reliquiis Sanctorum; semper in Ecclesia religiosè habitis, & obseruatis? de quæ miraculis, quæ iuxta ea, nunc in hoc, nunc in alio loco, vt placuit, operatus Deus est? quemadmodum in prima nostra disputatione, de adoratione eiusque speciebus, ex Eusebio, Nicephoro, Hieronymo, Augustino, Gregorio, cæterisque priscis, & recentioribus scriptoribus Ecclesiasticis annotauimus: quæ isti, vt solent, surda aure prætereunt, ne dicam inuidiosè dissimulant, & supprimunt.

De SS. Patrum auctoritate.

51. Monui in Apologia, vt persuaderent nobis Aduersarij; se esse omnibus Sanctis Patribus doctiores; ipsosque Patres scripturas

DE ADORAT. ET EIVS SPECIEB.

pturas nō legisse, nec intellexisse: Ad quod tantū respondent, *proposi. 41.* Audientes quidem Patres esse, si cum, & secundum scripturas loquantur: at præcellere auctoritatem scripturæ. Esto. Sed dicant, *Ai, aut nega.* Patres non legisse script. neque intellexisse; quod tamen si præceptores ipsorum sapius; stygio furore perciti, proclamârint; hi tamen aliquantulum erubescunt. Verius ergo dicimus nos: non Luther. neque quenquam alium, qui ab Ecclesia Rom. & Catholica defecit, audiendum esse: quia scripturæ sensum germanum ignorant; & contrarium, hereticumque contrâ obtrudunt. Quippe priuatorum non est de scriptura, & eius sensu iudicare; sed Ecclesiæ, legitimè in Domino congregatæ, vt supra de interpretatione script. *proposit. 19.* Et infra *prop. 108.*

52. Facta censura iniqua de SS. Patribus, *De Cœciliis & cœlibatu.* conuertunt isti se ad Conciliorum auctoritatem: eaq; errare posse, persuadere nobis volunt, exemplo Nicæni istius magnificentissimi 318. Episcoporum; in quo cœlibatum sacerdotum, verbo Dei damnatum (vt isti loquuntur) cum cæteri introducere vellent, solus restitit Paphnutius. Optimè

DEFENSIO APOLOGIÆ

Optimè ergo Concilium, aiunt, errauit.
 Verùm audiamus, quanta impudentiâ,
 perfidiaque memorati Concilij gesta de-
 prauent. Primùm quidem, nondum lata
 lex erat in Concilio de Cœlibatu; sed con-
 sultabatur inter Patres: nihil ergo erroris
 adhuc erat admissum. Deinde non de Cœ-
 libatu in genere agebatur; sed an hi, qui
 ante initum sacrum Magistratum, vxores
 duxissent; de cætero cum eisdem non con-
 cumberēt. Sunt ergo hæc verba, quæ Paph-
 nutius consultationi subiecit, ex Niceph.
 lib. 8. cap. 19. Quapropter, pro eo atque
 antiquitùs seruari solitum est, deinceps
 quoque obtinere oportet; vt qui sacerdo-
 talem dignitatem susceperint cœlibes, po-
 stea quoq; à coniugio abstineant: qui verò
 vxore ducta, in ordinem sacrum cooptati
 sint, vt à coniugibus suis non separentur.
 Ex his quoq; alterum aduersariorum men-
 dacium detegitur, qui cœlibatum censent
 Syricij demum temporibus introductum;
 cùm loco citato Paphnutius testetur, an-
 tiquitùs obseruari solitum. Præterea dist.
 28. Can. Presbyteris, confirmatio iam du-
 dum obseruati cœlibatûs ad Calixtum re-
 fertur, qui vixit anno 214. Syricius verò
 anno

Vide vt Ad-
 uersarij Cœ-
 cilia citent.

Intēde'ocu-
 los, & arri-
 ge aures ad-
 uersarie.

DE ADORAT. ET EIUS SPECIEB.

anno demum 384. Vide Epiphan. contra hæref. Catharorum li. 2. hæref. 59. Totum deinde librum F. Michaëlis Medina, de continentia priscorum. Vide 25. Canon. Apostolorum. Rogati præterea Aduersarij, potueritne Lutherus, cæteri que errare? nihil respondent. Cætera in sequentibus adiiciemus.

De Scholasticis Theologis.

53. Cùm isti in priori disputatione, Scholæ Theologos fæcem probrosè appellâssent; rogauimus: quidnam in scripturis legerent, à Scholasticis Theologis non obseruatum? Respondent hîc propof. 43. se solam Fidem, & imputatiuam iustitiam, in scripturis legere; quæ nostri non viderint. Raræ profectò eruditionis argumenta. de quibus partim suprâ prop. 27. partim infrâ prop. 80. &c. respondebimus: inter ea patienter sustineant.

54. Ibidem rogabamus, vt aliquam è D. Thoma propositionem afferrent, quam ipse non satis eruditè probârit. Afferunt ergo hanc: quòd actus charitatis qui libet, meretur absolutè vitam æternam. Qua in responsione, mirari satis non possum istorum tergiuersationem, ac fraudulentiam; quod

DEFENSIO APOLOGIÆ

Prim. Sec. quod cum D. Thomas in Summa sua amplius tribus millibus propositionum, iusta methodo, & ex professo tractarit; eam tantum afferant, cuius perfunctorie duntaxat meminit in solutione alterius argu-

Vide Bonaven. 1. sent. dist. 17. & interpretes. 1. Ioan. 4. menti. Deinde iniquè accusant D. Thom. ac si id, sine ratione valida affirmarit. Iniquius etiam auctorem Rationalis diuinorum officiorum; qui certè vna in pagina plus eruditionis præstitit, quàm istorum tota contineat Theologia. Rectè ergo dictum est: Scientiam nõ habere inimicum, nisi ignorantem.

Vide supra prop. 18.

Respondent supra citata defensionis de Ecclesia militante,

Hoc loci responsonem suam, ad primam Apologiæ nostræ partem, cõcludunt: coaceruantes ex Tertulliano, & Basilio sententias, quibus hereticos accusant, scripturæ auctoritati detrahentes: easque in nos inuidiosè & mendacissimè detorquent. Ostendant verò, quis Catholicorum, vllum Sacræ scripturæ aut librum, aut caput, aut versum negarit? negant verò omnes, & meritò: non esse germanum script. sensum, quem cum prisca, tum hodierni hæretici, Ecclesiæ volunt obtrudere; sed quem ipsa, instinctu Spiritus sancti, suis tradit fidelibus.

DE-